

Тернопільський національний економічний університет
КАФЕДРА ПОДАТКІВ І ФІСКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

КУРСОВА РОБОТА

з митної справи

на тему:

«Державна митна політика: формування та реалізація в Україні.»

Студентки IV курсу групи ФМО-41

Напряму підготовки

6.030508 «Фінанси і кредит»

Лукащук Т.В

Керівник: Титор В.Й.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ECTS _____

Члени комісії _____

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

(підпис)

(прізвище та ініціали)

Тернопіль-2016

ПЛАН

Вступ

1. Теоретичні основи формування і розвитку митної політики в Україні.
2. Реалізація державної митної політики в Україні.
3. Шляхи вдосконалення митної політики в Україні.

Висновки

Список використаної літератури

Додатки

ЗМІСТ

Вступ	4
1. Теоретичні основи формування і розвитку митної політики в Україні.	7
2. Реалізація державної митної політики в Україні.	14
3. Шляхи вдосконалення митної політики в Україні.	21
Висновки	27
Список використаної літератури	30
Додатки	32

ВСТУП

Розвиток економіки на сучасному етапі зумовлений тенденціями інтеграції України до світової торгівлі. Враховуючи цей факт, слід зазначити, що в таких умовах дія державних органів влади повинна бути скоординована та мати певний напрям. Закони ринку зобов'язують державу своєчасно прогнозувати та попереджати зовнішні та внутрішні ризики. Для забезпечення виконання цих завдань необхідно вести розвиток усіх сфер суспільного життя в рамках єдиної державної політики.

Інтеграція національної економіки у світову господарську систему, перспектива вступу України в Європейський Союз висувають високі вимоги до механізмів формування і реалізації державної митної політики в Україні. Розширення міжнародних зв'язків, розвиток зовнішньоекономічної діяльності актуалізують роль і значення митної політики, пошук нових напрямів, механізмів і засобів в інтересах збільшення вигод від її реалізації. Наразі необхідно вирішити проблеми підвищення ефективності митного регулювання та якості митних послуг шляхом забезпечення прозорого управління; узгодження регуляторної бази України з відповідним законодавством ЄС; реформування системи органів, які реалізують митну політику, та забезпечення відповідності якості їх роботи міжнародним і європейським стандартам.

Митна політика є ефективним інструментом забезпечення перш за все економічних інтересів держави. Її завдання, характер, механізми й особливості провадження у значній мірі визначаються стратегічними цілями країни для побудови конкурентної національної економіки. Глобалізаційні й інтеграційні тенденції світової економіки вимагають відповідних змін векторів митного регулювання зовнішньоекономічної діяльності, зокрема зовнішньої торгівлі. Ефективною може вважатися така митно-тарифна політика держави, орієнтирами якої є, з одного боку, захист національного товаровиробника, а з іншого – забезпечення конкурентних позицій вітчизняної економіки на світовому ринку та динамічного розвитку зовнішньої торгівлі.

За останні роки в економіці і митній політиці України відбулися зміни, зумовлені досягненням політичної та економічної незалежності та переходом до розбудови соціально орієнтованої ринкової економіки. На сучасному етапі розвитку економіки України проведення ефективної митної політики є одним з основних засобів регулювання зовнішньоекономічної діяльності з огляду на важливість інтеграції у світовий торговельний простір. Цей аспект і зумовлює актуальність теми дослідження та її цільову спрямованість.

Зовнішньоекономічна, політика держави проявляється через її митне законодавство. З проголошенням державного суверенітету України, незалежності та самостійності в економічній сфері було започатковано самостійну митну політику, в контексті якої надалі й розвивалось її митне законодавство. Воно здебільшого є адміністративно-правовим за природою, засноване на приписах та імперативах, визначає механізм здійснення зовнішньоекономічної діяльності та міжнародного співробітництва. З економічного баку це пояснюється розподілом товарних ринків, необхідністю завоювати на них стійкі позиції, отримати вигоду від ринкових механізмів, наповнити споживацький ринок.

Сьогочасні реалії вимагають від держави провадження чіткої митної політики, яка забезпечила б захист економіки від внутрішніх і зовнішніх загроз. Митне законодавство має динамічно реагувати на світові тенденції ведення митної справи, при цьому враховувати чимало показників. Спростити виконання цього завдання може встановлення партнерських відносин щодо питань митної політики. Водночас міжнародна співпраця неможлива без чітких механізмів імплементації. Цей факт також підтверджує актуальність вибраної теми дослідження.

Метою курсової роботи є аналіз формування та реалізації державної митної політики в Україні.

Цільова спрямованість курсової роботи обумовила постановку та розв'язання наступних завдань:

– проаналізувати теоретичні основи формування та розвитку митної політики в Україні;

– дослідити основні аспекти реалізації державної митної політики в Україні;

– визначити шляхи вдосконалення вітчизняної митної політики.

Об'єктом дослідження є державна митна політика.

Предметом дослідження є процес формування та реалізації митної політики в Україні.

У курсовій роботі використано загальнонаукові методи дослідження: спостереження, аналіз, синтез, індукція, дедукція, систематизація, узагальнення тощо.

Інформаційною базою дослідження стали нормативно-правові акти, наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, нормативні та довідкові матеріали, матеріали періодичних видань та науково-практичних конференцій тощо.

Питанням митної політики присвячено наукові праці таких вітчизняних науковців: І. Бережнюк, Г.В. Бобрижна, О.А. Гащицький, Г.Я. Глуха, О.П. Гребельник, І.А. Гуцул, М.М. Дуран, Е. Курасова, А.І. Луцик, Д.С. Олійник, П.В. Пашко, Т.М. Рева, В.В. Сабадаш, А.Ю. Казбан, О.М. Стеценко, Г. Стирнік, Я. Базиліюк, Р.Б. Шишка та інші.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ І РОЗВИТКУ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

У сучасній соціально-економічній системі держава реалізує цілу низку важливих функцій. Вони певним чином змінюються у часі, відбувається неминуче коригування пріоритетів, стратегій, засобів реалізації функцій тощо. Але при цьому треба зазначити, що основною економічною функцією держави був і залишається захист своїх економічних інтересів та забезпечення безпеки національної економіки. Очевидно, що лише за умови ефективного виконання даної функції можливе економічне зростання країни та покращення різних складових суспільного життя.

У той же час необхідно констатувати, що економічний розвиток держави залежить від багатьох різноманітних факторів, які прямо чи опосередковано можуть впливати на темпи і характер економічного зростання. При цьому, надзвичайно важливим і складним є питання такої залежності для сфери зовнішньоекономічної діяльності, щодо якої державна політика, зазвичай, має враховувати не лише певні закономірності та характерні особливості, властиві економічній діяльності суб'єктів господарювання всередині країни, але й ще відповідні міжнародні домовленості, обмеження, тенденції тощо. Крім того, у світовій економіці відбуваються постійні зміни, формуються певні тенденції. Вони не можуть не впливати на темпи та характер економічного зростання у різних країнах, на формування бачення майбутнього тієї чи іншої національної економіки. Зовнішньоекономічне регулювання – це насамперед митно-тарифне регулювання, розробка та реалізація відповідної митної політики, яка, судячи з усього, набуває все більшого значення у сучасних економічних координатах [6, с. 23].

Згідно із Митним кодексом України [2] державна митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції

до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики.

На сьогодні єдиного підходу до поняття «митної політики» немає. Більшість авторів, з одного боку, визначають її як «систему заходів, правил, процедур», причому у вузькому значенні, тобто з урахуванням, наприклад, тільки двох або трьох чинників, з другого боку – як «функцію, механізм регулювання», а з третього як «комплекс напрямів, стратегічну лінію». Наявність різних підходів до трактування митної політики пояснюється багатогранністю цього виду діяльності, що настійно потребує проведення поглиблених наукових досліджень.

Розглянемо не законодавчі, а наукові означення, інтерпретації й трактування митної політики і спробуємо з'ясувати її сутність та зміст. Тлумачення митної політики тією чи іншою мірою знайшло відображення в працях багатьох науковців.

Ряд авторів переносять сферу дії митної політики за межі економічних відносин, надаючи їй характеру ідей, принципів і т. ін. Так, І. Бережнюк переконує у тому, що митна політика – це система поглядів, ідей та переконань, яка формує основні правові та економіко-організаційні принципи митної справи [3, с. 11].

Досить оригінальне розуміння суті та змісту митної політики наводить Є. Курасова. «В умовах демократичного суспільства, – зазначає автор, – характер і призначення митної політики ускладнюється. Вона здобуває чітко виражений соціальний характер. Суть його в тім, що митна політика об'єктивно пов'язує державу, політичні інститути і структури, учасників зовнішньоекономічної діяльності, створює між ними відносини взаємодії та взаємозалежності. Характер цих відносин залежить від погодженості і досягнутого компромісу інтересів сторін, соціальних груп. Можна сказати, що митна політика обумовлюється досягненням соціального партнерства держави, політичних інститутів суспільства, соціальних груп, учасників зовнішньоекономічної діяльності тощо». На підставі цих міркувань науковець дає таке робоче визначення митної політики: «митна політика – це діяльність політичних інститутів суспільства щодо

виявлення, узгодження і координації політичних, економічних, правоохоронних, соціальних та інших інтересів за допомогою митної справи» [10, с. 14].

Визначаючи засади обґрунтування і дослідження феномена митної політики, О.П. Гребельник наполягає на необхідності врахування основних підходів до її трактування: владно-правового, організаційно-інституціонального, економічного і психо-етичного. Економічний підхід (головний, на нашу думку) О. Гребельник пов'язує «...в основному з впровадженням у життя зовнішньої і внутрішньої економічної політики країни, яка ґрунтується на виборі оптимальної моделі взаємовідносин із світовою системою господарювання: протекціонізм, вільна торгівля або гармонійне їх поєднання. Залежно від вибору того або іншого напрямку і ступеня його впливу (наприклад, протекціонізм може бути селективним, галузевим, колективним, прихованим, монопольним, помірним, жорстким). На практиці застосовуються різні інструменти економічної політики, в тому числі й митно-тарифні регулятори» [7, с. 23].

Виходячи з цього, автор розглядає митну політику під кутом зору цільової та функціональної спрямованості. «Під кутом зору цільової спрямованості митно-тарифна політика – це система політико-правових, економічних, організаційних та інших широкомасштабних заходів у сфері митно-тарифних відносин, спрямованих на реалізацію і захист як внутрішніх, так і зовнішньоекономічних інтересів країни з метою здійснення динамічних соціально-економічних перетворень за умови формування ринкових відносин. З огляду на функціональну спрямованість, митно-тарифна політика – це система заходів економічної і зовнішньоекономічної політики, що вживаються державою в митному оподаткуванні, контролі і митному оформленні».

Узагальнюючи визначення митної політики, О. Гребельник стверджує, що під нею варто розуміти комплексну систему заходів, спрямованих на забезпечення економічного суверенітету країни, охорону державних кордонів, реалізацію зовнішньоекономічної стратегії через сферу митних відносин [7, с. 29].

Досвід економічно розвинутих країн світу свідчить, що державна політика повинна окреслювати рамки економічної діяльності учасників економічних

відносин, стимулюючи або стримуючи її залежно від існуючих економічних пріоритетів. При цьому, одним з головних завдань регулювання економічної системи є підтримання динамічної рівноваги між спрощенням організації діяльності суб'єктів ЗЕД та державним контролем за нею для досягнення визначених державою показників економічних перетворень у суспільстві [14, с. 68].

Митна політика є відображенням завдань, які держава має на меті при її реалізації, тому постійно змінюється.

Різним чином трактують значення поняття «митна політика» в різних країнах світу (приклади визначення терміну «митна політика» в митному законодавстві деяких країн світу наведено в додатку А).

У загальному розумінні митну політику можна сприймати як певний комплекс заходів, спрямованих на забезпечення ефективного функціонування митних кордонів і захист національних інтересів, а також національної безпеки держави у зовнішньоекономічній сфері.

У цілому, митна політика є політикою поєднання обмежень та свобод. Імпорتنі та експортні мита є за своєю суттю обмеженнями. Рівень митних ставок є конкретизацією міри обмеження чи свободи. У кінцевому рахунку митна політика щодо економічного зростання – це пошуки такого поєднання обмежень та свобод, які можуть принести найбільшу поточну та перспективу користь суспільству. Забезпечення економічного зростання може розглядатися як важливий конкретно-економічний ресурс для отримання такої суспільної користі [6, с. 24-25].

Формування митної політики України передбачає необхідність врахування двох важливих підходів у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в її формуванні: фритредерство та протекціонізм. Перший – політика вільної торгівлі, за якої митні органи виконують переважно реєстраційні функції та не стягують експортні та імпорتنі мита. Не встановлюється також обмеження на зовнішньоторговий обіг. Власне таке спрямування політики СОТ. Метою діяльності СОТ є сприяння зниженню торговельних перешкод на шляху обміну

товарами та послугами між країнами. Її політика спрямована на постійне зменшення імпорتنих тарифів і методичне усунення нетарифних методів регулювання міжнародних економічних відносин. СОТ також дозволяє вживати захисних заходів у ситуаціях, коли іноземна конкуренція завдає значних збитків певним виробництвам чи галузям вітчизняної економіки.

Другий навпаки – спрямований на захист власної промисловості та власного товаровиробника від зарубіжних конкурентів на внутрішньому ринку. Для протекціонізму характерні високі митні тарифи та обмеження імпорту. Проте, здебільше ці підходи сполучаються [19, с. 26-27].

Важливу роль у формування митної політики України виконують органи державної влади. Стаття 115 Конституції України [1] покладає на Кабінет Міністрів України питання організації зовнішньоекономічної діяльності України та митної справи. Отже, реалізація митної політики віднесена до державних органів виконавчої влади. Згідно з принципом розподілу влади на відповідні гілки кожен орган державної влади має особисте коло повноважень у рамках митної політики. Крім цього, статті основного закону закріплюють повноваження Президента та Верховної Ради України відносно розробки митної політики. Правове регулювання митної політики дозволяє визначити основні принципи її побудови, компетенцію органів влади в процесі її подальшої реалізації.

Процес розробки митної політики повинен враховувати зростання темпів інтеграції України до світової торгівлі. При цьому велике значення мають міжнародні угоди, які суттєво впливають на національне митне законодавство України, змінюючи та трансформуючи його. Фактично митна політика України повинна, з одного боку, гарантувати права громадян на пересування, а з іншого – захищати їх економічні інтереси [17, с. 21].

Як показує історичний досвід розвитку багатьох розвинутих країн світу, митна політика є неодмінним елементом високоефективної організації життя суспільства і, перш за все, функціонування його економіки. Вирішуючи цілу низку важливих завдань, митна політика стає значним важелем підтримки рівноваги і створення у суспільному виробництві найсприятливіших умов для

розвитку власної економіки. Що до нашої країни, то поряд із цими завданнями митна політика повинна стати вагомим чинником ринкових перетворень. Проте індекс ефективності митної політики України ще до цього часу є одним із найнижчих показників у світі (див. табл. 1.1.).

Таблиця 1.1

Індекс ефективності митної політики [5, с. 10]

Країна	Індекс свободи торгівлі (x1)	Доступ до ринків (x2)	Ефективність митного адміністрування (x3)	Ефективність імпорто-експортних процедур (x4)	Прозорість прикордонної адміністрації (x5)	Індекс ефективності митної політики	Місце в рейтингу (125 країн)
Сінгапур	1,20	1,39	1,49	1,46	1,45	1,40	1
ФРН	1,17	0,87	1,19	1,35	1,27	1,17	32
Грузія	1,19	1,26	1,1	1,18	0,93	1,13	33
США	1,15	0,97	1,27	1,29	1,20	1,18	39
Литва	1,17	0,92	1,04	1,2	0,95	1,06	42
Польща	1,17	0,88	0,93	1,19	0,97	1,03	52
Словаччина	1,17	0,86	1,14	0,98	0,90	1,01	58
Туреччина	1,14	1,03	0,88	1,10	0,78	0,99	60
Китай	0,95	0,9	1,02	1,20	0,82	0,98	62
Україна	1,14	1,11	0,63	0,86	0,60	0,87	77
Росія	0,84	0,62	0,80	0,65	0,55	0,69	108
Чад	0,74	0,99	0,51	0,46	0,45	0,63	109

Формування сучасної митної політики України має враховувати стан її економіки, геополітичне становище та необхідність залучення іноземних інвестицій, що неможливо зробити без політики фритредерства. Це пояснюється тим, що через країну проходять великі міжнародні транспортні артерії й Україна, по суті, є великим транспортним коридором. Усякі спроби ускладнити пересування товарів по цих транспортних коридорах можуть призвести до важких наслідків в економіці. У той же час простежується тенденція до протекціонізму й

захисту інтересів національного товаровиробника. На митну політику України впливають суб'єктивні фактори. Також на митну політику впливають і геополітичні тенденції, які примушують урахувати національні інтереси в митній політиці, захищати економічні інтереси як країни у цілому, так і її окремих регіонів.

2. РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕРЖАВНОЇ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Одним з основних засобів державного регулювання зовнішньоекономічної діяльності у сфері інтеграції України та її регіонів до світових ринків є митна політика.

Митна політика як складова частина внутрішньої політики України є за своїм характером правоохоронною, тобто такою, що стоїть на сторожі державних інтересів, прав підприємств, господарських об'єднань, підприємців, громадян. Варто додати, що митна політика є і складовою частиною зовнішньої політики України, тому що слугує забезпеченню і реалізації зовнішньополітичних і зовнішньоекономічних завдань та інтересів України, захисту національної економіки, сприяє створенню умов для її поживлення і підйому. Митна політика також сприяє інтегруванню української економіки у світове господарство [9, с. 185].

Митна політика України – це система принципів та напрямів (рамкових стандартів) діяльності держави у сфері митного регулювання, зорієнтована на забезпечення економічних інтересів, безпеки і цілей держави.

Митна політика України, як і інші види державної політики, має механізми реалізації, які являють собою комплекс заходів та управлінських рішень, направлених на втілення положень митної політики на практиці. Засоби реалізації митної політики поділяються на тарифні (митний контроль, митне оформлення) та нетарифні (ліцензування, митні обмеження). Виконання цих рішень покладено на Державну фіскальну службу України та її структурні підрозділи. Кожен з органів митної системи України в рамках своїх повноважень приймає рішення, які мають розпорядчий характер та є обов'язковими до виконання. Ефективна митна політика потребує чітких дій від посадових осіб різного рівня. Саме таким шляхом можливо досягнути бажаного результату [17, с. 22].

До однієї з ключових категорій митної політики слід віднести її напрями. Стосовно до митної політики під напрямом слід розуміти головні, концептуальні ідеї, вихідні положення, на основі яких відбувається розробка всієї митної

політики. Іншими словами, напрями вказують на необхідні шляхи розвитку відповідної сфери. Багатовікова історія митної справи в Україні свідчить про те, що з роками відбувається процес еволюції напрямів митної політики. Цей процес зумовлений потребами суспільства, які здатні змінювати свою актуальність та поступово трансформуватись.

За роки функціонування України сформувався певний інструментарій захисту внутрішніх товарних ринків і національних товаровиробників від недобросовісної зовнішньої конкуренції, а також доступу до зовнішніх ринків. Відзначимо також тенденцію переходу від застосування митно-тарифного до переважно нетарифного регулювання у зв'язку з лібералізацією міжнародної торгівлі. Значне зниження рівня тарифних ставок і контроль тарифів призвели до формування в системі світової торгівлі більш ефективного і гнучкого протекціонізму, основу якого складають нетарифні методи регулювання, що постійно модифікуються і ускладнюються. До нетарифних методів належать практично всі заходи, які застосовуються державою для регулювання зовнішньої торгівлі, за винятком тарифів [11, с. 91].

В останні роки для регулювання зовнішньоторговельної діяльності країни світу використовували квоти навіть частіше, ніж мито. Це зумовлено, по-перше, тим, що ставки мита регламентуються міжнародними торговельними угодами. Тому уряди країн практично не можуть самостійно підвищувати митні ставки. По-друге, квота гарантує, що імпорт суворо обмежений, і іноземні конкуренти, навіть знижуючи ціни, не можуть розширити продаж певного продукту на ринку країни. Ввізне мито такої гарантії не дає. По-третє, галузі вітчизняної економіки, які потребують захисту, віддають перевагу квотам, бо сподіватися на спеціальні привілеї у вигляді квот легше, ніж у вигляді мита, оскільки останнє пов'язане зі зміною структури доходів державного бюджету. Одночасно імпортні квоти можуть супроводжуватися більшими втратами порівняно з митом, особливо якщо квота, обмежуючи цінову конкуренцію, сприяє монополізації національної економіки. Крім того, якщо обсяг квоти розподіляється між іноземними

виробниками за допомогою ліцензій, то це може посилювати корупцію в країні [11, с. 92].

Якщо раніше головним напрямом митної політики було забезпечення збору мита та поповнення державної казни, то вже зараз митна політика ставить перед собою набагато більш значні та важливі для держави завдання. Вирішення цих завдань, безумовно, потребує комплексного підходу з боку органів державної влади України. Напрями митної політики визначають роль та завдання митних органів України як в межах держави, так і на світовій арені. Від правильного вибору напрямів митної політики залежить ефективність митної справи в цілому [17, с. 22].

Митна політика України включає в себе: принципи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів; виконання митних формальностей (митне оформлення); митні режими як сукупність вимог і умов, що визначають правовий статус оформлюваних товарів і покладають обов'язки, необхідні до виконання при здійсненні митного оформлення; тарифне і нетарифне регулювання; спеціальні захисні, антидемпінгові і компенсаційні заходи при імпорті товарів; справляння митних платежів; надання митних пільг; митний контроль; правову регламентацію взаємовідносин учасників митних правовідносин у захисті прав і законних інтересів учасників зовнішньоекономічної діяльності.

Цілі, що стоять перед митною політикою, можна згрупувати за такими блоками: по-перше, економічні цілі – поповнення доходної частини державного бюджету України шляхом стягування митних платежів; по-друге, регулятивні – організація (регулювання) товарообігу через митний кордон; по-третє, правоохоронні – охорона встановлених законних інтересів і прав, що виникають при переміщенні товарів і транспортних засобів через митний кордон [8, с. 232].

Інституційна ієрархія митної політики України наведена у додатку Б.

Якби назвати всі елементи, то структура митної політики виглядала б неоднорідною і складною:

- порядок переміщення через митний кордон товарів і транспортних засобів;
- митні режими;
- митно-тарифне регулювання;
- митні платежі;
- митне оформлення;
- митний контроль;
- митна статистика;
- визначення поняття контрабанди та проведення дізнання;
- порушення митних правил і відповідальність за них;
- провадження у справах про порушення митних правил;
- розгляд (судовий) справ про порушення митних правил.

В окремий блок треба виділити також і здійснення міжнародних відносин у питаннях митної справи.

Усі ці блоки різні, але їх об'єднує націленість на захист внутрішньо- і зовнішньоекономічних інтересів України, їх реалізація у вигляді вирішення завдань, що покладені на митні органи, і становить митну політику.

Серед функцій митної політики України сьогодні можна визначити наступні базові складові елементи:

- фіскальна функція, яка полягає у наповненні Державного бюджету за рахунок надходжень від справляння мита, податку на додану вартість, акцизного податку з товарів та інших предметів під час їхнього переміщення через державний митний кордон;
- економіко-регуляторна функція, яка передбачає вплив з боку держави на зовнішньоекономічну діяльність за допомогою засобів тарифного (ставки митних тарифів) та нетарифного регулювання (квоти, ліцензії, сертифікати, а також інші інструменти) для забезпечення національних інтересів та державної економічної політики;
- захисна функція, яка забезпечує захист держави від зовнішніх та внутрішніх загроз, включаючи захист внутрішнього ринку та інтересів споживачів, ефективну

боротьбу з контрабандою та порушеннями митних правил, захист прав інтелектуальної власності, забезпечення екологічної безпеки тощо;

– контрольно-організаційна функція, яка полягає у визначенні та забезпеченні умов і порядків переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон, проведенні митного контролю й митного оформлення, перевірці законності переміщення товарів та транспортних засобів через митний кордон тощо;

– інформаційно-статистична функція, яка спрямована на організацію збору та зберігання інформації про результати митного контролю та митного оформлення, обмін інформацією з іншими державними органами та державами, забезпечення аналізу митних ризиків тощо;

– міжнародно-політична функція, яка полягає у забезпеченні здійснення міжнародно-інтеграційного процесу, виконанні міжнародно-правових заходів, розвитку міжнародного митного співробітництва, залученні організаційної та фінансової допомоги для розвитку митної справи [13, с. 116-123].

Очевидно, що більшість функцій митної політики (зокрема, фіскальна, економіко-регуляторна, захисна та контрольно-організаційна) мають безпосередній вплив на наповнення доходної частини Державного бюджету, а отже й на фінансування потреб для забезпечення економічного зростання країни.

У той же час інформаційно-статистична та міжнародно-політична функції також відіграють важливу роль у даному процесі забезпечення загального економічного зростання, оскільки вони формують інформаційно-допоміжне підґрунтя для планування та втілення у життя митної політики держави.

Формування й реалізація митної політики – складний процес, що проходить всередині державного механізму за участі всіх гілок влади. Для його дослідження та опису можна скористатися поняттям механізму митної політики, під яким окремі науковці пропонують розуміти сукупність інститутів, що беруть участь у формуванні та реалізації митної політики (інституціональна складова), а також набір форм і методів її реалізації, порядок використання компетентними

державними органами інструментів митного регулювання (функціональна складова).

На рис. 2.1 наведено модель формування та реалізації митної політики. На етапі формування митної політики суспільні уявлення про митне регулювання та митну справу у взаємозв'язку та взаємозалежності з економічними інтересами і цілями держави впливають на визначення орієнтирів (рамкових стандартів) митного регулювання.

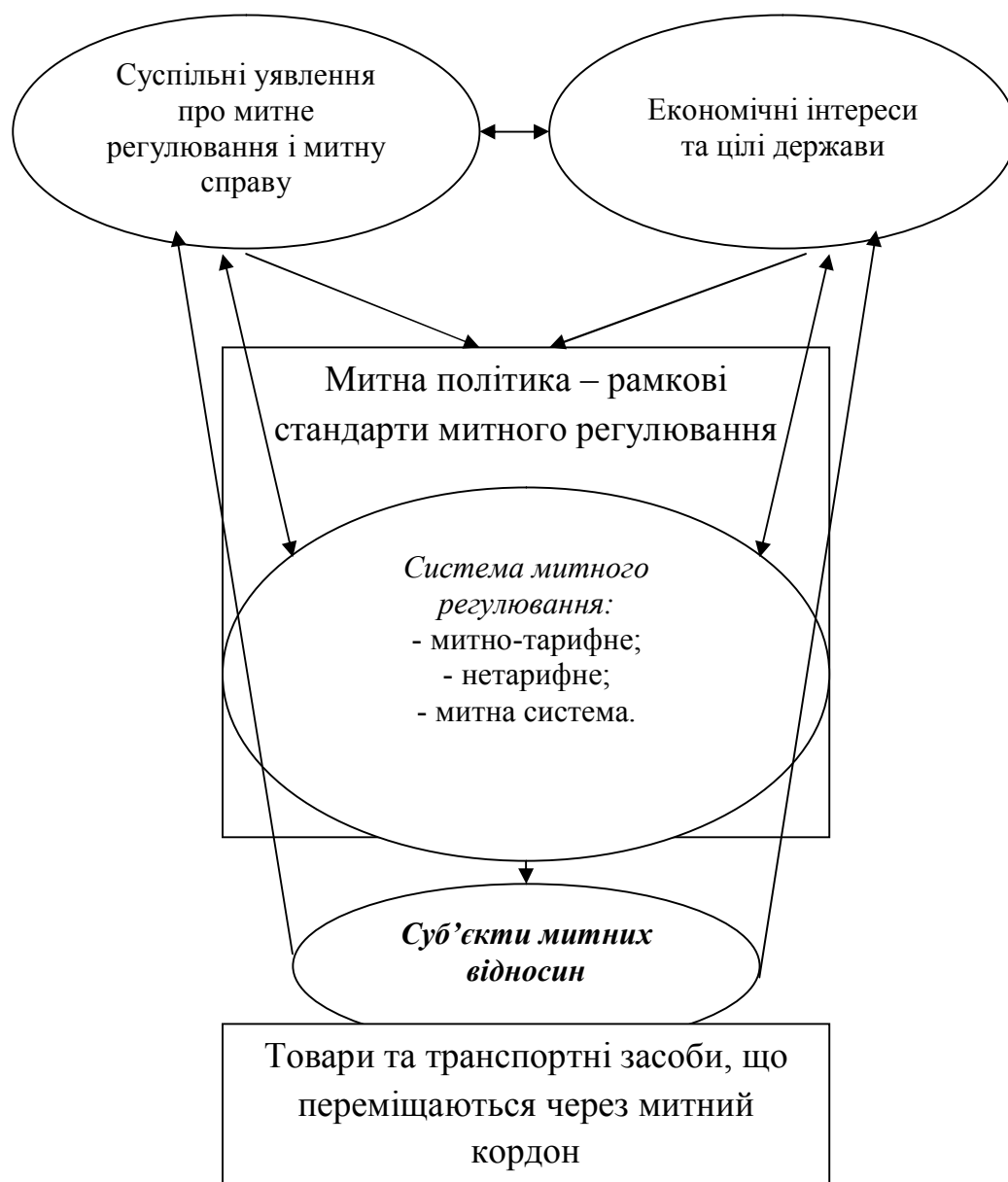

Рис. 2.1. Модель формування та реалізації митної політики України [14, с. 104]

Практична реалізація митної політики України спирається насамперед на діяльність митних органів. Завдання митної системи будь-якої країни прийнято умовно поділяти на три основні групи. Регулятивні завдання призначені, щоб впливати на товаропотік через митний кордон держави, а їх виконання забезпечується митно-тарифними й нетарифними заходами. Група економічних завдань об'єднана навколо поповнення державного бюджету шляхом стягнення митних платежів із товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. Митно-тарифний аспект при виконанні цих завдань є основним, але не єдиним. Адже повнота стягнення митних податків залежить, наприклад, від рівня адміністрування митних процедур, від порядку визначення і контролю митної вартості, а також від правоохоронних повноважень митних органів та ступеня відповідальності суб'єктів ЗЕД за повноту сплати митних податків, за контрабанду й порушення митних правил. Щодо правоохоронних завдань, про які законодавець взагалі не згадує, то їх виконання, як відомо, потребує специфічних засобів [14, с. 101].

Митна політика через систему митних правил формує принципи регулювання митних відносин.

Митне регулювання має дуалістичну природу. Предмет адміністративного регулювання – відносини, що виникають у зв'язку з управлінням митною системою. Предметом митного впливу є комплекс відносин, що виникають у зв'язку з переміщенням товарів і транспортних засобів через митний кордон.

Митна політика України зводиться до необхідності забезпечення її єдності на всій території, координації зусиль усіх митних органів на виконання її пріоритетних напрямків, удосконалення нормативно-правової бази, взаємодії та тісної співпраці із митними органами інших країн. Митна політика включає в себе елементи гуманітарної, економічної (зовнішньоекономічної), торгової, фінансової, науково-технічної, інвестиційної, природоохоронної та інших видів політики.

3. ШЛЯХИ ВДОСКОНАЛЕННЯ МИТНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Митна політика кожної держави спрямовується на захист власних економічних інтересів з допомогою використання визначеного тарифного і нетарифного інструментарію. Україна, вступивши до СОТ, безумовно, повинна враховувати митну політику та вимоги цієї організації. В умовах депресивного стану вітчизняної економіки важливо віднайти ефективні та дієві інструменти митної політики, які б узгоджувались зі світовими стандартами та вимогами.

Митна політика має бути спрямована на захист національних економічних інтересів за допомогою збалансованого ліберального і протекціоністського контексту політики у межах зобов'язань перед СОТ, який би враховував як національні інтереси, так і інтереси інших країн. Як підсистема міжнародної торговельної політики, митна політика має чотири суб'єктні рівні: глобальний, наддержавний, міжнародний і державний. Економічні інтереси суб'єктів кожного рівня визначають відповідні цілі, завдання, об'єкт і предмет власної митної політики, системна сукупність яких визначає глобальну митну політику як об'єкт регулювання глобальних інституцій (СОТ, ВМО) для досягнення динамічної рівноваги міжнародних торговельних відносин. Специфіка трансформації митної політики різних рівнів полягає в її лібералізації у формі зменшення рівня митних ставок і впливу нетарифних обмежень через механізм переговорних процесів як сучасний засіб досягнення оптимальних рішень щодо митних відносин між країнами, їхніми регіональними економічними і торговельними угрупованнями [5, с. 14].

На сьогодні головним теоретичним і практичним питанням є проблема вибору типу митної політики в Україні, тобто протекціонізму чи вільної торгівлі. Прибічники обох напрямків досить ґрунтовно аргументують переваги кожного з них. Загальною вадою контраверсійних концепцій, на нашу думку, є їх прикладний, вузькоцільовий підхід, коли на першому плані постають не так цивілізаційні засади, скільки поточно-кон'юнктурні інтереси економічних суб'єктів різних рівнів господарювання. Крім цього, спроба протиставлення

протекціонізму і вільної торгівлі виглядає хибною. Щоправда, вони протилежні за своїм змістом, але за істотними ознаками допускають і зумовлюють діалектичний перехід та отримання якості одного у кількості іншого.

Формування довгострокової економічної політики нашої країни повинно здійснюватись на засадах, що заперечують використання як засобів регулювання зовнішньоторговельних відносин політики «абсолютного» протекціонізму або, навпаки, «абсолютного» фритредерства.

Митна політика повинна мати помірний та відносно еластичний характер, переходячи від зваженого протекціонізму до поміркованої вільної торгівлі. Ця політика має реагувати на зміни і модифікуватись відповідно до характеру змін у суспільстві і світовій політиці та економічній кон'юктурі [9, с. 187-188].

Нагальним завданням є введення принципу послідовної обережної лібералізації з елементами протекціонізму, щоб створити належні умови функціонування господарства, захистити вітчизняних виробників і забезпечити інтеграцію України у світовий економічний простір. Інтереси національної економічної безпеки, розвиток експортного потенціалу, підвищення ефективності зовнішньої торгівлі вимагають від України співпраці з іншими країнами, які входять до складу різних регіональних угруповань.

Україна повинна повною мірою використовувати інструментарій нетарифних методів регулювання, оскільки в умовах членства в СОТ такі методи є більш прихованими та дозволяють підтримувати національного виробника, не порушуючи принципи тарифного регулювання міжнародних об'єднань. Але таке регулювання повинно доповнюватись жорстким контролем Антимонопольного комітету України за ступенем монополізації ринку [18].

Слід виділити такі вектори проведення митної політики України:

– запровадження пільг для імпортерів, які ввозять сировину та напівфабрикати для виробництва експортної продукції. Такі пільги можна реалізувати через систему векселів або відшкодування мита по сировині при експорті готової продукції;

– введення вибіркового тарифного обмеження щодо тієї імпортованої продукції, яка може впливати на стан таких вітчизняних галузей народного господарства як легка промисловість, сільське господарство, машинобудування. Відсутність такої підтримки означатиме остаточний занепад таких галузей і, як наслідок, збільшення безробіття, погіршення економічної активності. До того ж практика вибіркового тарифного регулювання присутня в країнах – членах СОТ. В Китаї, наприклад, тарифні ставки на окремі групи товарів стратегічних галузей економіки (сільське господарство, машинобудування) залишаються досить високими (65 і 45 відсотків відповідно) [15, с.115];

– підтримка галузей, у яких висока частка технологічної переробки продукції та значна додана вартість, і обмеження імпорту іноземної конкурентної продукції з допомогою технічних бар'єрів;

Пріоритетним напрямом роботи уряду України має стати прийняття обґрунтованої стратегії митної політики щодо імпорту, яка сприятиме технологічній реконструкції вітчизняної промисловості. Диверсифікована митна і тарифна політика має узгоджуватися з інтересами національної промисловості та інтересами міжнародних об'єднань, до складу яких входить Україна.

Також важливим є перехід до відмови від необґрунтовано завищеного мита, насамперед, на товари промислового і соціального призначення, які не виробляються в Україні. Збереження ставки митних зборів з фіскальною метою призводить до підвищення цін і, відповідно, навантаження на споживача. Іншим негативним ефектом наявності високих ставок є порушення митного законодавства з метою мінімізації розміру митних платежів [4, с. 52].

Використання основних інструментів митного регулювання, по-перше, передбачає втручання в сферу приватного підприємництва, а тому потребує чіткої нормативно-правової регламентації, а по-друге, узгодження зовнішньоторговельної політики до загальноприйнятих стандартів міжнародної торгівлі.

Слід розглянути додаткові заходи щодо вдосконалення митної політики України:

- зниження абсолютного розміру ставки ввізного мита на велику частину номенклатури технологічного обладнання при одночасному збереженні високої ставки мита по тим товарам, де необхідний захист;
- розширення практики застосування диференційованих за рівнем абсолютних значень ставок митних зборів у залежності від рівня заявленої вартості за одиницю товару;
- збільшення в Митному тарифі України частки специфічних і комбінованих ставок ввізного мита та перекладу, в подальшому, специфічних складових комбінованих ставок на «плюсові».

Перший захід сприятиме активному ввезенню в Україну технологічного обладнання, що є на сьогоднішній день важливим зважаючи на високий знос основних виробничих фондів на більшості підприємствах. Ввезення сучасного спеціального технологічного обладнання, призначеного як для виготовлення засобів виробництва, так і для деяких предметів споживання (особливо виробів легкої та харчової промисловості), позитивно вплине на розвиток промисловості України [4, с. 52].

Основним напрямком у сфері вдосконалення митного регулювання при імпорті товарів в 2015-2017 рр.. повинна стати оптимізація імпортного митного тарифу з урахуванням зобов'язань СОТ, під якою розуміється зниження ставки митних зборів за широкою номенклатурою товарів, при одночасному захисті конкурентоспроможних вітчизняних підприємств шляхом підвищення або збереження відносно високих ставок тарифу. Запропонований підхід до формування тарифу вже показав свою ефективність в попередні роки. Необхідно забезпечити ескалацію митного тарифу залежно від ступеня коду товарів.

Заходами щодо оптимізації розвитку митної політики в Україні мають, серед інших, стати:

1) застосування відповідно до норм ГАТТ/СОТ антидемпінгових та компенсаційних мит, товарних квот тощо з метою захисту вітчизняних виробників;

2) запровадження нетарифного регулювання імпорту з метою обмежити доступ на українські ринки конкуруючої продукції за демпінговими цінами. Застосування таких заходів не виключає застосування антидемпінгових процедур, проте нерідко доведення факту антидемпінгу є неможливим через формальні причини та через наявність у країни сильно виражених конкурентних переваг. Серед інструментарію нетарифного регулювання може бути запровадження нових правил щодо розмитнення певних видів продукції, вимог до якості, обумовлення імпорتنих поставок необхідністю започаткування відповідного виробництва на українській території тощо;

3) боротьба з тіньовою імпортною діяльністю. Серед інструментів детінізації імпорту доцільним є: створення системи контролю якості імпортованої продукції; запровадження електронного декларування імпорту; застосування систем аналізу ринків та взаємодії з контролюючими органами країн-партнерів; максимальна уніфікація оподаткування імпорту, поступове скасування всіх імпорتنих пільг; вдосконалення методології визначення митної вартості тощо [16, с. 127-128].

Необхідність і актуальність подальшого розвитку і удосконалення процедур національної митної політики обґрунтовується не тільки обраним європейським вектором руху (хоча, безумовно, він є на сьогодні визначальним), а й загальносвітовими тенденціями світогосподарських зв'язків і особливостями торгової політики окремих країн і торгово-економічних об'єднань (союзів). Сучасний етап розвитку світової економіки позначається посиленням впливу політичного чинника на характер і особливості міжнародних зв'язків, зокрема торгової політики. Відповідно, конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку визначатиметься ефективністю використання комплексу інструментів, задіяних у сфері регулювання торгових потоків.

Подальшого удосконалення потребують процедури встановлення ефективних ставок мита – в умовах європейської інтеграції України ці питання мають бути пріоритетними для відповідних державних інституцій. Як нами зазначалося раніше, першочерговими завданнями є інституційний супровід митних процедур і гармонізація українського законодавства (перш за все, митного) з європейським. Подальшого розвитку й удосконалення потребує така прогресивна форма митного контролю, як електронне декларування у сфері провадження ЗЕД (запроваджено в Україні з квітня 2011 р., як пілотний проект для декількох економічних суб'єктів). Електронне декларування – це комплексне поняття, що включає декларування товарів і транспортних засобів шляхом подання електронної ВМД та інших електронних документів (у тому числі дозвільного характеру), здійснення митного контролю та оформлення цих товарів. Електронні митні декларації запроваджуються для державної реєстрації ввезених на митну територію України транспортних засобів, підтвердження фактичного вивезення за межі митної території України товарів для цілей відшкодування податку на додану вартість, зняття експортно-імпортних операцій з валютного контролю й купівлі валюти. Нагальним в даній ситуації є створення єдиного державного реєстру (бази) дозвільних, регулюючих, ін. документів для уніфікації роботи митних служб. На нашу думку, це дозволить митним службам більш ефективно виконувати свої функції у сфері регулювання, моніторингу, контролю економічних суб'єктів, які здійснюють ЗЕД [12].

На нашу думку, на сучасному етапі найбільш прийнятним для України є використання досвіду країн центральної та східної Європи, які нещодавно приєдналися до ЄС. Він передбачає дотримання низьких тарифних ставок на переважну більшість товарних позицій, особливо на товари з низьким ступенем обробки. Особливий захист потрібно приділяти продукції сільського господарства та окремим галузям машинобудування. Паралельно слід упроваджувати ефективну систему аналізу ризиків для запобігання митним правопорушенням.

ВИСНОВКИ

Теоретичний та практичний аналіз процесу формування та реалізації митної політики дав змогу зробити наступні узагальнення:

– митна політика – це система принципів та напрямів діяльності держави у сфері захисту митних інтересів та забезпечення митної безпеки України, регулювання зовнішньої торгівлі, захисту внутрішнього ринку, розвитку економіки України та її інтеграції до світової економіки. Державна митна політика є складовою частиною державної економічної політики;

– формування митної політики України передбачає необхідність врахування двох важливих підходів у здійсненні зовнішньоекономічної діяльності в її формуванні: фритредерство та протекціонізм. Перший – політика вільної торгівлі, за якої митні органи виконують переважно реєстраційні функції та не стягують експортні та імпорتنі мита. Не встановлюється також обмеження на зовнішньоторговий обіг. Другий навпаки – спрямований на захист власної промисловості та власного товаровиробника від зарубіжних конкурентів на внутрішньому ринку. Для протекціонізму характерні високі митні тарифи та обмеження імпорту. Проте, здебільше ці підходи сполучаються;

– процес розробки митної політики повинен враховувати зростання темпів інтеграції України до світової торгівлі. При цьому велике значення мають міжнародні угоди, які суттєво впливають на національне митне законодавство України, змінюючи та трансформуючи його. Фактично митна політика України повинна, з одного боку, гарантувати права громадян на пересування, а з іншого – захищати їх економічні інтереси;

– формування сучасної митної політики України має враховувати стан її економіки, геополітичне становище та необхідність залучення іноземних інвестицій, що неможливо зробити без політики фритредерства. Це пояснюється тим, що через країну проходять великі міжнародні транспортні артерії й Україна, по суті, є великим транспортним коридором. Усякі спроби ускладнити пересування товарів по цих транспортних коридорах можуть призвести до важких наслідків в економіці;

– митна політика України, як і інші види державної політики, має механізми реалізації, які являють собою комплекс заходів та управлінських рішень, направлених на втілення положень митної політики на практиці. Засоби реалізації митної політики поділяються на тарифні (митний контроль, митне оформлення) та нетарифні (ліцензування, митні обмеження);

– якщо раніше головним напрямом митної політики було забезпечення збору мита та поповнення державної казни, то вже зараз митна політика ставить перед собою набагато більш значні та важливі для держави завдання. Вирішення цих завдань, безумовно, потребує комплексного підходу з боку органів державної влади України. Напрями митної політики визначають роль та завдання митних органів України як в межах держави, так і на світовій арені;

– митна політика України включає в себе: принципи переміщення через митний кордон України товарів і транспортних засобів; виконання митних формальностей (митне оформлення); митні режими як сукупність вимог і умов, що визначають правовий статус оформлюваних товарів і покладають обов'язки, необхідні до виконання при здійсненні митного оформлення; тарифне і нетарифне регулювання; спеціальні захисні, антидемпінгові і компенсаційні заходи при імпорті товарів; справляння митних платежів; надання митних пільг; митний контроль; правову регламентацію взаємовідносин учасників митних правовідносин у захисті прав і законних інтересів учасників зовнішньоекономічної діяльності;

– практична реалізація митної політики України спирається насамперед на діяльність митних органів. Завдання митної системи будь-якої країни прийнято умовно поділяти на три основні групи. Регулятивні завдання призначені, щоб впливати на товаропотік через митний кордон держави, а їх виконання забезпечується митно-тарифними й нетарифними заходами. Група економічних завдань об'єднана навколо поповнення державного бюджету шляхом стягнення митних платежів із товарів і транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон. Митно-тарифний аспект при виконанні цих завдань є основним, але не єдиним. Адже повнота стягнення митних податків залежить, наприклад, від

рівня адміністрування митних процедур, від порядку визначення і контролю митної вартості, а також від правоохоронних повноважень митних органів та ступеня відповідальності суб'єктів ЗЕД за повноту сплати митних податків, за контрабанду й порушення митних правил. Щодо правоохоронних завдань, про які законодавець взагалі не згадує, то їх виконання, як відомо, потребує специфічних засобів;

– митна політика повинна мати помірний та відносно еластичний характер, переходячи від зваженого протекціонізму до поміркованої вільної торгівлі. Ця політика має реагувати на зміни і модифікуватись відповідно до характеру змін у суспільстві і світовій політиці та економічній кон'юктурі;

– пріоритетним напрямом роботи уряду України має стати прийняття обґрунтованої стратегії митної політики щодо імпорту, яка сприятиме технологічній реконструкції вітчизняної промисловості. Диверсифікована митна і тарифна політика має узгоджуватися з інтересами національної промисловості та інтересами міжнародних об'єднань, до складу яких входить Україна;

– необхідність і актуальність подальшого розвитку і удосконалення процедур національної митної політики обґрунтовується не тільки обраним європейським вектором руху (хоча, безумовно, він є на сьогодні визначальним), а й загальносвітовими тенденціями світогосподарських зв'язків і особливостями торгової політики окремих країн і торгово-економічних об'єднань (союзів). Сучасний етап розвитку світової економіки позначається посиленням впливу політичного чинника на характер і особливості міжнародних зв'язків, зокрема торгової політики. Відповідно, конкурентоспроможність національної економіки на світовому ринку визначатиметься ефективністю використання комплексу інструментів, задіяних у сфері регулювання торгових потоків;

– за умов вдосконалення митної політики та системи органів її реалізації вирішується головне завдання – забезпечується стабільний розвиток держави і зростає її вплив в системі міжнародних відносин.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Конституція України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.
2. Митний кодекс України від 13.03.2012 № 4495-VI [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>.
3. Бережнюк І. Теоретичні основи та сутність митної справи / І. Бережнюк // Вісник Академії митної служби України. – 2012. – №3. – С. 3-17.
4. Бобрижна Г.В. Підходи до удосконалення тарифного регулювання у контексті реалізації державної митної політики / Г.В. Бобрижна. // Державне управління: удосконалення та розвиток. – 2013. – № 11. – С. 50-51.
5. Гащицький О.А. Трансформація митної політики України в умовах лібералізації міжнародної торгівлі : автореф. дис ... канд. екон. наук / О.А. Гащицький. – Київ, 2012 . – 18 с.
6. Глуха Г.Я. Митна політика як фактор економічного зростання країни / Г.Я. Глуха // Проблеми економіки. – 2012. – № 3. – С. 23-25.
7. Гребельник О.П. Основи митної справи: навч. посібник / О.П. Гребельник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2013. – 600 с.
8. Гуцул І.А. Митна політика у фіскальному просторі України / І.А. Гуцул // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету: зб. наук. пр. – Одеса. Серія: Економіка і менеджмент. – 2015. – Вип. 11. – С. 232-234.
9. Дуран М.М. Значення митної політики в системі державного регулювання міжнародної економічної інтеграції України та її регіонів / М.М. Дуран // Науковий вісник НЛТУ України: збірник науково-технічних праць; засновник Державний вищий навчальний заклад «Національний лісотехнічний університет України»; гол. ред. Юрій Юрійович Туниця. – 2012. – Вип. 19.1. –С. 184-190.
10. Курасова Е. Теоретико-методологічні підходи до визначення поняття «митна політика» / Е. Курасова // Вісник Академії митної служби України. – 2013. – № 2. – С. 9-15.

11. Луцик А.І. Митна політика України як стимулятор економіки в умовах інтеграційних процесів / А.І. Луцик // Економічний аналіз: зб. наук. Праць / ТНЕУ. – Економічна думка, 2010. – Вип. 7. – С. 91-93.

12. Олійник Д.С. Управління ризиками митного контролю в контексті вимог кіотської конвенції [Електронний ресурс] / Д.С. Олійник. – Режим доступу: http://journals.khnu.km.ua/vestnik/pdf/ekon/2011_2_1/197-201.pdf.

13. Пашко П.В. Митна безпека (теорія, методологія та практичні рекомендації): монографія / П.В. Пашко, 2010. – 628 с.

14. Пашко П.В. Митна політика та митна безпека України: монографія; за заг. ред. П.В. Пашка, І.Г. Бережнюка. – Хмельницький: ПП Мельник А.А., 2013. – 338 с. – (Митна справа в Україні. Том 24).

15. Рева Т.М. Таможенно-тарифное регулирование как инструмент внешнеэкономической политики / Т.М. Рева //Налоги и финансовое право. – 2010. – № 5. – С. 113-117.

16. Сабадаш В.В. Орієнтири національної митної політики в умовах торгово-економічної інтеграції / В.В. Сабадаш, А.Ю. Казбан // Механізм регулювання економіки. – 2014. – № 2. – С. 123-133.

17. Стеценко О.М. Основні аспекти розвитку митної політики України / О.М. Стеценко // Агросвіт. – 2012. – № 20. – С. 20-22.

18. Стирнік Г. Сучасні тенденції реалізації митної політики України [Електронний ресурс] / Г. Стирнік, Я. Базилюк. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>.

19. Шишка Р.Б. Митне право України: підручник / Р.Б. Шишка. – К., 2012. – 320 с.

Додаток А

Таблиця А.1

Визначення терміна «митна політика» в митному законодавстві деяких країн світу [14, с. 68]

Країни	Визначення митної політики	Цілі
<i>Республіка Білорусь</i>	Частина внутрішньої та зовнішньої політики, що здійснюється на території республіки.	Забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю, стимулювання розвитку національної економіки.
<i>Республіка Казахстан</i>	Складова частина внутрішньої та зовнішньої політики республіки.	Стимулювання розвитку економіки та захист економічних інтересів, забезпечення ефективного митного контролю за іншими цілями, встановленими актами Республіки Казахстан.
<i>Сполучені Штати Америки</i>	Оптимальна конфігурація цілей, принципів, функцій, напрямів ведення митної справи.	Ефективне здійснення митної справи.
<i>Австралія</i>	Система заходів, що застосовуються державою з метою встановлення певної конфігурації митного оподаткування на імпортовані в країну товари та проходження ними митних формальностей.	Конфігурація митного оподаткування.
<i>Китай</i>	Частина зовнішньоторговельної діяльності держави, яка регламентує обсяг, структуру і умови експорту та імпорту товарів.	Формування інституційних механізмів, що гарантують розвиток та безпеку національної економіки.
<i>Індія</i>	Комплекс заходів і напрямів у сфері зовнішньоекономічної діяльності, що здійснюються через митну систему.	Формування системи забезпечення захисту та стимулювання національної економіки.

Продовження таблиці А.1

<i>Європейський Союз</i>	Складова частина внутрішньої і зовнішньої політики держави, що здійснюються в рамках відповідних закріплених законом інституцій.	Забезпечення найбільш ефективного використання інструментів митного контролю та регулювання товарообміну на митній території, участі в реалізації торгово-політичних завдань щодо захисту внутрішнього ринку, стимулювання розвитку національної економіки.
--------------------------	--	---

Додаток Б

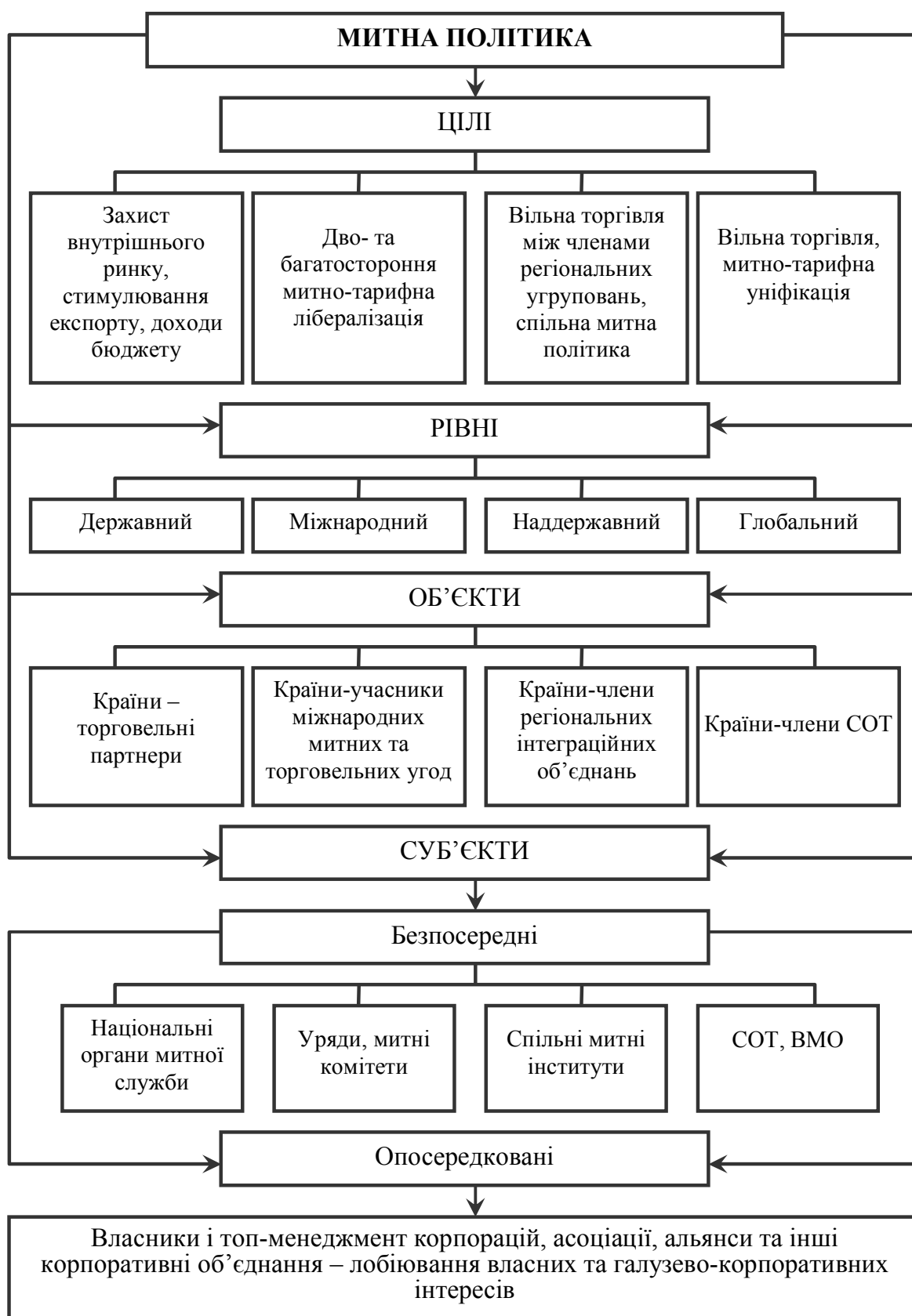

Рис. Б.1. Інституційна ієрархія митної політики України [5, с. 9]